

{slide=Баянговь} **Баянхонгор аймаг Баянговь сумын**

“Цаст цагаан уул” бэлчээр ашиглагчдын холбоо

Тэргүүн Б.Эрдэнэбилэг

Утас 99012667

Баянговь сум нь оорийн аймгийн Баянцагаан, Баян-лиг, Шинэжинст, Богд, Жинст сумд, Омноговь аймгийн Гурвантэс, Сэврэй сумтай хиллэдэг. Газар зүйн байршлаараа Баянхонгор аймгийн баруун омнод хэсэгт оршдог, бүхэлдээ говийн бүсэд багтна.

Тус сум нь 466159 га газар нутагтай бөгөөд үүнээс ХАА-н газар – 424691га, хот тосгон, бусад суурины газар – 231 га, зам, шугам сүлжээний газар – 268 га, ойн сан бүхий газар – 3882га, усны сан бүхий газар – 60 га, Улсын тусгай хэрэгцээний газар – 37027га тус тус эзэлж байна.

Баянговь сум нь 2010 оны жилийн эцсийн байдлаар 1775 тэмээ, 1592 адуу, 487 үхэр, 9203 хонь, 71476, ямаа нийт 84533 толгой мал тоолуулсан байна.

“Цаст цагаан уул” сумын бэлчээр ашиглагчдын холбоо нь 2010 оны 01-р сарын 01-нд байгуулагдсан. Удирдах зовлол 5 – хүний бүрэлдэхүүнтэй. Сумын бэлчээрийн менежментийг сайжруулах, малчдын амжиргааг дээшлүүлэх зэрэг вйл ажиллагааг явуулж байна. Сумын малчид, орон нутгийн удирдлага, мэргэжилтнүүдийн оролцоотой 773 орхийн малчдыг хамруулсан таван бэлчээр ашиглагчдын хэсэг зохион байгуулж ажиллаж байна.

Сумын бэлчээр ашиглагчдын холбоо байгуулагдсанаар Баянговь сумын малчдыг нэгтгэн зохион байгуулж, бэлчээрийг зүй зохистой ашиглах, хамгаалах, нохон сэргээхталаар толовлогоо боловсруулан, улирлын бэлчээрийн хил зааг тогтоох, бэлчээрийг ашиглах хамгаалах талаар дагаж мордох журам, улирлын бэлчээрийг ашиглах хуваарь зэргийг боловсруулж бэлчээр ашиглагчдын хэсгийн твшинд хэлэлцүүлэн, Сумын Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлаар батлуулж хэсэг тус бүр дээр хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулж эхлээд байна.

{/slide}

{slide=Баянлиг} **Баянхонгор аймаг Баянлиг сум**

“Бэлчээр мөнхийн хэрэглээ” Сумын бэлчээр ашиглагчдын холбоо

Тэргүүн: П.Батчулуун

Утас 99084489

Баянлигсум нь баруун захаараа Баян-говь, хойд захаараа Олзийт сум, Зүүн захаараа Оворхонгай аймгийн Богд сум, урд захаараа Омноговь аймгийн Гурвантэс, сумтай тус тус хиллэдэг. Газар зүйн байршлаараа Баянхонгор аймгийн баруун омнод хэсэгт оршдог, бүхэлдээ говийн бүсэд багтна.

Тус сум нь 444181 га газар нутагтай бөгөөд үүнээс ХАА - н газар – 690797га, хот тосгон, бусад суурины газар – 436.8 га, зам шугам сүлжээний газар – 176 га, ойн сан бүхий газар – 28151га, усны сан бүхий газар – 3525га, Улсын тусгай хэрэгцээний газар – 468681.2 га тус тус эзэлж байна.

Баянлиг сум нь 2009 оны жилийн эцсийн байдлаар 12353 тэмээ, 2173 адуу, 708 үхэр, 22661 хонь, 124167 ямаа нийт 162062 толгой мал тоолуулсан байна.

“Бэлчээр мөнхийн хэрэглээ” сумын бэлчээр ашиглагчдын холбоо нь 2010 оны 01 –р

сарын 01-нд байгуулагдсан. Удирдах зовлол 5 – хvний бvрэлдэхvвнтэй. Сумын бэлчээрийн менежментийг сайжруулах, малчдын амжиргааг дээшлvвлэх зэрэг вйл ажиллагааг явуулж байна. Байгуулагдсан цагаасаа эхлэн сумын малчдад “Бэлчээрийг зvй зохистой ашиглах, хамгаалах”, “Малчдын оорийгоо удирдах байгууллага”-ын талаар сургалт семинар, Сумын малчдын зовлогоон, чуулга уулзалтуудыг зохион байгуулж ажилласан байна. Сумын малчид, орон нутгийн удирдлага, мэргэжилтнvвдийн оролцоотой бэлчээр ашиглагчдын хэсэг зохион байгуулах ажлыг эхлvвлээд байна.

Одоогийн байдлаар 2 хэсэг байгуулахаар бэлтгэл ажил хийгдэж байна. 1-р багийн нутагт Эв нэгдэл нэртэй БАХ байгуулагдаж зохих дvрэм журмаа бvх гишvвдийнхээ хурлаар хэлэлцэж батлаад дундын сандаа 700 000 тогрогийн хуримтлал оруулаад байна. БАХ-ийн ахлагчаар Д.Уламбаяр сонгогдсон. 4-р багийн нутагт С.Янжин ахлагчтай "Талын хотхон" нэртэй БАХ байгуулагдахаар хурлаа хийж дvрэм журмаа баталсан. А.Цэндмаа ахлагчтай Бичигт БАХ байгуулах бэлтгэл ажлаа хийж байна.

{/slide}

{slide=Гурванбулаг} **Баянхонгор** **аймгийн Гурванбулаг сум**
“Халиун Тал” Сумын бэлчээр ашиглагчдын холбоо
Тэргvн Ц.Энхболд
Утас 88705006

Гурванбулаг сум нь Баянхонгор аймгийн хамгийн хойд захад орших богоод баруун захаараа Завхан аймгийн Отгон сум, хойд захаараа Архангай аймгийн Цахир Хангай сумд, Зvнн захаараа Жаргалант сум, урд захаараа Баянбулаг, Хvрээмандал, Заг сумдтай тус тус хиллэдэг.

Тус сум нь 444181га газар нутагтай богоод vннээс ХАА - н газар – 441576га, хот тосгон, бусад суурины газар – 356 га, зам шугам сvлжээний газар – 230 га, ойн сан бvхий газар – 0 га, усны сан бvхий газар – 2017га, Улсын тусгай хэрэгцээний газар – 2 га тус тус эзэлж байна.

“Халиун Тал” сумын бэлчээр ашиглагчдын холбоо нь 2010 оны 01 –р сарын 01-нд байгуулагдсан. Удирдах зовлол 5 – хvний бvрэлдэхvвнтэй. Сумын бэлчээрийн менежментийг сайжруулах, малчдын амжиргааг дээшлvвлэх зэрэг вйл ажиллагааг явуулж байна. Сумын малчид, орон нутгийн удирдлага, мэргэжилтнvвдийн оролцоотой 471 орхийн малчдыг хамруулсан 7 бэлчээр ашиглагчдын хэсэг зохион байгуулан БАХ-ийн ахлагчид хяналтын зовлолийг сонгон, БАХ-ын дотоод журам, БАХ-ын дундын сангийн журмыг хэлэлцvвлэн батлуулж баталгаажуулсан байна. Бэлчээр ашиглагчдын хэсгvвдийн талаархи мэдээллийг доорхи хvснэгтээр vзvвлбэл.

БАХ-ийн дугаар

БАХ-н нэр **(БАХ-ийн бэлчээр) нэр** **Малын тоо**

Өрхийн тоо

Тэмээ

Адуу

Yхэр

1	Морин морт	Ганбаатар	36
2	Даваа дээд	Цогт	37
3	Жаргалант	Гана	37
4	Нуур	С. Баттор	56
5	Тээл	П. Түвшинтогс	67
6	Урт	Д. Цэндсүрэн	44

7	Дvvрэн	Улаанхvv	56
	Нийт	342	26

Хэрэгжvvлсэн ажлууд:

- Бэлчээр ашиглагчдын хэсгvvд байгуулагдсанаар малчид оорсдоо хамтран бэлчээр ашиглах хамгаалах талаархи толовлогоогоо боловсруулж, Газар зохион байгуулалтын 2011 оны толовлогоонд тусгах саналуудыг сумын ИТХ-аар хэлэлцvvлсэн байна.
- Мон малын vvлдэр угсааг сайжруулах зорилгоор Баянхонгор аймгийн Баянбулаг сумаас Баяд vvлдрийн хурган хуц 43, ухна ишиг 2-ыг малчдын захиалгын дагуу авчирч малчин орхvvдэд зохих vнээр нь тараасан нь малчдын талархлыг хvlээсэн ажил боллоо.
- Сумын Засаг даргын Тамгын газартай хамтран сумын хэмжээний “Шилдэг бvтээгдэхvvн-2010” vзэсгэлэн худалдааг зохион байгуулав. Уг vзэсгэлэн худалдаанд 5 багийн 15 хvнийн 150 орчим бvтээгдэхvvн тавигдсан байна.
- 2011 оны 4-р сард Ногоон алт тосолтэй хамтран “Сарлагийн хоовор самнах, ангилах, савлах арга технологи, малын гаралтай бvтээгдхvvний vнэлэмжийг нэмэгдvvлэх, малчдын орлогыг нэмэгдvvлэх нь” сэдэвт vзvvлэх сургалтыг зохион байгуулав. Гурванбулаг сумаас 65 хvн, Завхан аймгийн Отгон сумаас хэсгийн ахлагч 6 хvн ирж оролцов. 2011 онд тослоос СБАХ-той хамтран малчдын технологийн дагуу самнаж

бэлтгэсэн сарлагийн хооврийг үйлдвэрлэгчдэд шууд нийлүүлж малчдын орлогыг нэмэгдүүлэх ажлыг зохион байгуулах болсонтой холбоотой “Хоовор худалдах, худалдан авах гэрээг “Халиун тал” СБАХ, сумын малчдын “Халзан хангайн хишиг” хоршоотой хийв.

{/slide}